

การปลูกฝังเยาวชนให้เป็นคนดี-คนเก่งของสังคม
ในยุคปฏิรูปการศึกษา 59

Youth Consciousness to be Well - talented person of Social
in Education Reform B.E. 59

มณฑกานต์ ชูเมือง¹ และสมชาย ชูเมือง²
Montakarn Choomueang¹ and Somchai Choomueang²

¹โรงเรียนกีฬาเทศบาลทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

²วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี

¹Thungsong Municipality Sport School

²Ratchaburi Buddhist College

¹E-Mail: jeabjeab_18@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาไทยในอดีตเป็นระบบรวมศูนย์ (Centralization) แต่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สังคม และสภาพการณ์ เพื่อให้เกิดคุณภาพมากยิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน (standard-based curriculum) โดยมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ต่อมาได้มีการปรับปรุงพัฒนาสู่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

การศึกษายุคศตวรรษที่ 21 ใช้กระบวนการที่เรียกว่า “สเต็มศึกษา” การเรียนรู้ที่บูรณาการ การจัดการศึกษาทางด้านวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ จะเน้นการลงมือปฏิบัติจริง โดยให้ความสำคัญกับครูผู้สอน องค์กรปกครองท้องถิ่น กระทรวงไอซีที มหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมทั้งภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องและชุมชนที่จะต้องให้ความร่วมมือ

คำสำคัญ : การปลูกฝังเยาวชน; คนดี-คนเก่ง; การศึกษา

Abstract

Thai education in the past was a centralization system which wasn't concordance with requirements of community, social and situation for achieve quality education. Ministry of Education was announce implementation of the Basic Education Curriculum B.E. 2544 to Standard - Based Curriculum, whom may concerns such as students, parents and community. Subsequently, there was development to The Basic Education Core Curriculum B.E. 2551.

On A.D. 2021, the education process called "STEM Education" (science Technology Engineering and Mathematics Education). was integrated learning into educational management on science technology, engineering and mathematic which was focus on actually practice by given priority with teacher, Local Administrative Organization, Ministry of Digital Economy and Society (ICT Ministry) and Universities, including the private sector and community which must been cooperative together.

Keywords: Youth Consciousness, Well-talented person, Education

บทนำ

การพัฒนาเยาวชนด้วยการศึกษาเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนในระดับต่างๆ ด้วยการพัฒนา ทั้งสติปัญญา และความสามารถ ผ่านการพัฒนามานาน กว่า 10 ปี จนมาถึงการปฏิรูป การศึกษาของคณะปฏิวัติ คสช. ได้ตั้งคณะปฏิรูปประเทศแยกประเด็นได้ 11 ด้าน คือ ด้านการ บริหารราชการแผ่นดิน ด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านการปกครองท้องถิ่น ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านพลังงาน ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ด้านสื่อสารมวลชน ด้านสังคม และด้านอื่นๆ : การเสริมสร้างมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารประเทศและ ประชาชน

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบการเรียนรู้ ในคณะกรรมการ การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้คำนึงถึง ความสำคัญเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ของคนไทยตั้งแต่ปฐมวัยจนตลอดชีวิต เพื่อสร้างคนไทยให้ เป็นพลเมืองดี มีวินัย จึงได้ทำการศึกษารูปแบบการปลูกฝังเยาวชนให้เป็น “พลเมืองดี วินัย เต็ม” : คนดี มีวินัย รักภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญตามความถนัดมีความรับผิดชอบต่อ ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ โดยสร้างการเรียนรู้ตามแนวคิด “STAR STEMS” มุ่งเน้นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนเป็นคนดีและเป็นคนเก่ง และมีตัวอย่างที่เข้าใจได้ง่าย เพื่อให้ครูได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เกิดกระบวนการปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรมโดยวิธีอบรมสั่งสอนโดยตรง จนสามารถให้การยอมรับสิทธิทางจริยธรรมของ เยาวชนซึ่งถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน (เทพพร มังธานี, 2557)

ผู้เขียนจึงอยากอธิบายกระบวนการศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และนำความรู้ เกี่ยวกับ STAR STEMS มานำเสนอให้สร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่ครูในการปลูกฝังเยาวชนให้ เป็น “พลเมืองดี วินัยเต็ม” : คนดี มีวินัย รักภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญตามความถนัด มี ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด “STAR STEM” เป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ของครูและผู้เรียนเพื่อพัฒนา ครู เพิ่มศักยภาพขีดความสามารถของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การศึกษาและกระบวนการศึกษาในปัจจุบัน

การศึกษาของไทยได้มีการพัฒนา ในช่วงเวลากว่า 10 ปี ที่ผ่านมาประเทศต่างๆ ทั่วโลกได้มีการเคลื่อนไหวเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาโดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติขึ้น อาจถือได้ว่ายุคปัจจุบันเป็นยุคของมาตรฐาน เรื่องนี้ดูเหมือนจะเป็นเรื่องสำคัญ และกำลังเป็นที่สนใจของทุกฝ่าย เมื่อก่อนเราอาจจะคุ้นเคยกับเรื่องมาตรฐานที่ใช้ในวงการธุรกิจ ซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการตรวจสอบคุณภาพสินค้า ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ไม่เว้นแม้กระทั่งวงการศึกษานี้ หากนักการศึกษาคนใดไม่พูดถึง มาตรฐาน หรือไม่มีความเข้าใจเรื่องมาตรฐานเลย ก็อาจจะถูกมองเป็นคนตกยุคได้

ในระบบการศึกษาที่มีมาตรฐานเป็นเป้าหมายนั้น หลักสูตรการศึกษาจะมีหลักสูตรอิงมาตรฐาน(standard-based curriculum) ประเทศไทยเริ่มใช้หลักสูตรนี้ตั้งแต่ประกาศหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 และได้มีการปรับปรุงพัฒนาสู่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เพื่อใช้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อม (รุ่งนภา นุตราวังศ์ (2552)

การศึกษาไทยในอดีตเป็นระบบรวมศูนย์(Centralization) สถานศึกษาต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดและหลักสูตรที่สร้างขึ้นจากส่วนกลาง กระทรวงศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรการศึกษา กำหนดโครงสร้างหลักสูตร ชั่วโมงเรียน และเนื้อหาสาระ แต่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สังคม และสภาพการณ์ เพื่อให้เกิดคุณภาพมากยิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standard-based Curriculum) ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ขึ้นเพื่อเป็นเกณฑ์กลางที่ใช้ในการเทียบเคียง ตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ต่อมาได้มีการปรับปรุงพัฒนาสู่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เพื่อใช้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการของหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน ก็เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ การเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และ ประสบการณ์ มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ มีความสามารถในการสื่อสาร ในการคิด ในการแก้ปัญหา ในการใช้ทักษะชีวิตและในการใช้เทคโนโลยี

กระบวนการศึกษายุคศตวรรษที่ 21

กระบวนการศึกษาในประเทศไทย ที่ได้นำมาใช้ฝึกอบรมเยาวชนให้มีความรู้ ความสามารถได้ในปัจจุบัน เกิดขึ้นจากหลายกระบวนการด้วยกันแต่ในที่นี้ขอกล่าวใน กระบวนการที่ได้รับการพัฒนามากในหลายประเทศและได้รับผลตอบแทนกลับมาเป็นที่น่า พึงใจ นั่นก็คือ ระบบสะเต็มศึกษา ซึ่งผู้เขียนจะขออธิบายดังนี้

การจัดการเรียนการสอนในกระบวนการใหม่ที่เรียกว่า “สะเต็มศึกษา”(science Technology Engineering and Mathematics Education : STEM Education) เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นจากการขาดแคลนแรงงานคุณภาพทางวิศวกรรมและวิทยาศาสตร์ของประเทศ สหรัฐอเมริกา การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาจึงเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคน สามารถ สร้างสรรค์ชิ้นงาน และมีทักษะในการออกแบบและคิดหาวิธีการแก้ปัญหาได้ตามสภาพจริงตาม หลักการออกแบบเชิงวิศวกรรมศาสตร์ (สิรินภา กิจเกื้อกูล, 2558) ที่มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ แก้ปัญหาในชีวิตจริง โดยจะพัฒนากระบวนการหรือผลผลิตใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนิน ชีวิตและการประกอบอาชีพ ผ่านประสบการณ์ในกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) หรือกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) ที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการที่ เปลี่ยนแปลงไปตามสังคมปัจจุบันและความก้าวหน้าในศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนการสอนในกระบวนการใหม่ที่เรียกว่า “สะเต็มศึกษา” การเรียนรู้ที่ บูรณาการ การจัดการศึกษาทางด้านวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ ตั้งแต่ระดับชั้นการศึกษาพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษาและรวมทั้งการศึกษาตลอดชีวิต โดยมี เป้าหมายที่จะส่งเสริมให้ประชากรรุ่นใหม่ได้มีความรู้และทักษะการเรียนรู้ในทางสร้างสรรค์

แบบใหม่ “เสต็มศึกษา” นั้นจะช่วยพลิกโฉมการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นวิชา เคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา รวมทั้งวิชาคณิตศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ โดยเสต็มศึกษานั้นเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนวิชาเหล่านี้อยู่แล้ว เพียงแต่เน้นการบูรณาการการเรียนรู้การนำไปใช้และการฝึก การคิดเพื่อแก้ไขปัญหาด้วยกระบวนการใหม่ ๆ จะเน้นการลงมือปฏิบัติจริง โดยครูผู้สอนมี ความสำคัญอย่างยิ่งที่จะตั้งคำถามให้เด็กสนใจและเรียนรู้ว่าสิ่งที่เรียนในห้องเรียนนั้นเป็นสิ่งที่ อยู่รอบตัวในชีวิตประจำวันของเรา การพัฒนาขีดความสามารถของครู องค์กรประกอบในการ ถ่ายทอดความรู้และการกระตุ้นให้นักเรียนแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์

การปลูกฝังเยาวชนให้เป็น คนดี-คนเก่ง สู้สังคมในยุคปฏิรูปการศึกษา 59

หลังจากการปฏิวัติในปีพ.ศ. 2557 ได้ตั้งคณะกรรมการการปฏิรูปประเทศ ในด้านการ ปฏิรูปการศึกษาโดยให้คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการศึกษา ได้เผยแพร่แนวคิด “STAR STEM” โดยมีมุมมองที่ว่าโลกในศตวรรษที่ 21 การใช้รูปแบบการปลูกฝังเยาวชนให้เป็น “พลเมืองดี มีวินัยเด่น” : คนดี มีวินัย รักภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญตามความถนัด มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด “STAR STEMS”

ผู้ชนกำเนิดคล้าย	คลังกัน
ใหญ่ย่อมเพศผิวพรรณ	แพกบ้าง
ความรู้้อาจเรียนทัน	กันหมด
ยกแต่ชั่วดีกระต่าง	ท่อนแก้ ฤาไหว

พระราชนิพนธ์ใน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ร.5

ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี...ไม่มีใครที่จะทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การ ส่งเสริมคนดีให้คนดีปกครองบ้านเมืองและควบคุมคนไม่ดี ไม่ให้มีอำนาจไม่ให้เกิดความเดือดร้อน วุ่นวาย....”พระบรมราชาโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ในพิธี เปิดงานลูกเสือแห่งชาติ ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ จังหวัดชลบุรี เมื่อ 11 ธันวาคม 2512 สภา ข้าราชการการปฏิรูประบบการเรี้นรู้ ในคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้าน การศึกษา ได้คำนึงถึงความสำคัญเรื่อง การปฏิรูประบบการเรี้นรู้ของคนไทยตั้งแต่ปฐมวัยจน ตลอดชีวิตเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีวินัย จึงได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการปลูกฝังเยาวชน ให้เป็นพลเมืองดี วินัยเด่น คนดีมีวินัย รักภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญตามความถนัดมีความ

รับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชนสังคมและประเทศชาติ โดยสร้างการเรียนรู้ตามแนวคิด “STAR STEM” มุ่งเน้นการปลูกฝังเยาวชนเป็นคนดีและเป็นคนเก่ง (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเรียนรู้, 2559)

ที่มา : คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่ครูในการปลูกฝังเยาวชนให้เป็น “พลเมืองดี วินัยเด่น” : คนดี มีวินัย รักภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญตามความถนัด มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด “STAR STEMS”
2. เพื่อเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ของครูและผู้เรียนตามแนวคิด “STAR STEM”
3. เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องและบุคคลทั่วไปที่สนใจใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความเป็นคนไทย และความรักภูมิใจในชาติ ตามแนวคิด “STAR STEM”
4. เพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิง และการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับกระบวนการสร้างคนดี มีวินัยรักภูมิใจในชาติ และมีความรับผิดชอบ

แนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการปลูกฝังเยาวชนให้เป็น “พลเมืองดี วินัยเด่น” : คนดี มีวินัย รักภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญตามความถนัด มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด “STAR STEMS”

การปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาจะสามารถขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว ประสพผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด จำเป็นต้องมีเครื่องมือในการปฏิรูปและมีกลไกในการขับเคลื่อนโดยใช้ระบบการเรียนรู้ใหม่ในที่นี้ คือ การนำรูปแบบการปลูกฝังเยาวชนให้เป็น “พลเมืองดี วินัยเด่น” : คนดี มีวินัย รักภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญตามความถนัด มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด “STAR STEM”, มาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา ขยายผลและบูรณาการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี-คนเก่ง ได้ในทุกระดับ ทุกสาระวิชา และทุกสถานการณ์ โดยไม่จำกัดเพียงการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ หรือโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ (Need no lab/shop, Your life is your lab) ไม่ยึดติดกับรูปแบบการเรียนการสอนตามแบบเดิมๆ ที่เน้นการท่องจำเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการเรียนรู้ทุกสาระวิชาเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ อย่างเป็นระบบ มีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษปลูกฝังจิตสำนึกให้เป็นคนดี มีวินัยและคุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อความ รักภูมิใจในชาติ ควบคู่ความเป็นคนไทย สอดคล้องกับสภาพสังคม โดยมีการกำหนดปัญหาหรือสถานการณ์ขึ้นมาให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ แบบการแก้ปัญหาด้วยสถานการณ์จริง(Situation-Based Learning : SBL)

หลักการสำคัญของการนำ STAR STEMS ไปใช้

หัวใจของนำรูปแบบการปลูกฝังเยาวชนให้เป็น “พลเมืองดี วินัยเด่น” : คนดี มีวินัย รักภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญตามความถนัด มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด “STAR STEM” นำไปใช้ประกอบด้วย อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการดังนี้

อุดมการณ์ สร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีวินัย รักและภูมิใจในชาติ เข้าใจความเป็นไทย มีความสามารถเชี่ยวชาญตามความถนัด(คนเก่ง) รับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

หลักการ ใช้หลักคิดวิทยาศาสตร์ บนพื้นฐานความเป็นคนไทย และสภาพภูมิสังคมไทย

วิธีการ ใช้การเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาด้วยสถานการณ์จริง (Situation-Based Learning : SBL) เป็นเครื่องมือการบูรณาการ หลักคิดเชิงวิทยาศาสตร์ด้วยอัตลักษณ์ ความเป็นไทย ภูมิปัญญาไทย สภาภูมิสังคม การออกแบบแก้ปัญหาที่สามารถพิสูจน์ได้ ยืนยันด้วยตรรกะ เหตุผลและคุณธรรม พร้อมทั้งการนำเสนอด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเรียนรู้, 2559)

ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การปรับสถานะแวดล้อมให้เหมาะสม ซึ่งได้แก่ การปรับโครงสร้างของทุกส่วนภูมิภาคในกระทรวงศึกษาธิการให้มีความเหมาะสมชัดเจน สอดคล้องกับภารกิจและมุ่งการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล โดยเน้นการบูรณาการตั้งแต่ระดับกระทรวงและการบริหารจัดการของทุกภาคส่วนในระดับภูมิภาคที่เป็นหน่วยงานปฏิบัติให้มีความสอดคล้องกันด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในระดับจังหวัด

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการบ่มเพาะ ปลูกฝังดูแล รักษาตั้งแต่เด็กจนเติบโตใหญ่ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน(กลยุทธ์) สำคัญ 3 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 การบ่มเพาะที่บ้าน คือ การเตรียมความพร้อมสำหรับการพัฒนา ซึ่งผู้ปฏิบัติคือ พ่อ-แม่ ผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญ และใช้เครื่องมือในการปฏิบัติคือหัวใจที่เปี่ยมด้วยความรัก บ่มเพาะ ดูแล แนะนำปรึกษาประคับประคอง โดยมีหน่วยงานที่มีส่วนร่วมสนับสนุน คือ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้สนับสนุน

ขั้นที่ 2 การจัดกระบวนการเรียนรู้ คือ การสร้างปัญญา จิตสำนึกและอุดมการณ์ โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ปลูกฝังและพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดีและคนเก่ง ด้วยกระบวนการเรียนการสอน ในลักษณะขององค์กรรวมที่เรียกว่า STAR STEM

ครูผู้สอนจะใช้วิธีการ บูรณาการความรู้ ความคิดของวิชาต่างๆ เข้าด้วยกันให้มีความสอดคล้องกับชีวิตจริงและสภาพของภูมิสังคม โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาด้วยสถานการณ์ SBL (Situation-Based Learning) เป็นเครื่องมือเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ การคิด วิเคราะห์ในเชิงวิทยาศาสตร์ทำการแก้ปัญหาที่สามารถพิสูจน์ได้ และยืนยันด้วยเหตุผล ใช้ระบบคุณธรรมเป็นภูมิคุ้มกันตามอัตลักษณ์ของความเป็นไทย อีกทั้งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยและภาษาสากล เพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน(ASEAN Community) และประชาคมโลก ซึ่งการดำเนินการในขั้นตอนนี้ ผู้

ที่มีความสำคัญที่สุด คือ ครู ซึ่งจะต้องนำกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียน เป็นคนดี – คนเก่ง มีคุณสมบัติพร้อมตามที่สังคมต้องการ คือ เป็นคนดีมีวินัย รักภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญตามความถนัด มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติโดยรัฐ และทุกภาคส่วนต้องช่วยกันร่วมรับผิดชอบ ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือโดยผู้บริหารจัดการทรัพยากรและบุคลากร ด้วยความทุ่มเท เสียสละเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นคนดีและเติบโตเป็นผู้ใหญ่พร้อมที่จะดูแลสังคมและประเทศชาติต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของชุมชนและสังคมในการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ในขั้นนี้เป็นความรับผิดชอบของทุกภาคส่วนโดยเฉพาะภาคชุมชน สังคม และท้องถิ่นที่จะต้องคอยเฝ้าระวัง ดูแล ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน ให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อจะเป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติ และดูแลรักษาชาติต่อไป ด้วยการใช้เครื่องมือการสร้างจิตสำนึก จิตอาสา และจิตสาธารณะ รวมทั้งกระบวนการเรียนรู้ STAR STEMS โดยมีสื่อและองค์กรต่างๆ เป็นผู้ร่วมให้การสนับสนุนในการสร้างพลเมืองดี ซึ่งจะเป็นต้นแบบของชุมชน (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเรียนรู้, 2559)

สรุปได้ว่า หัวใจของนำรูปแบบการปลูกฝังเยาวชนให้เป็น “พลเมืองดี วินัยเด่น” : คนดีมีวินัย รักภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญตามความถนัด มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด “STAR STEM” นำไปใช้ประกอบด้วยอุดมการณ์ สร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีวินัย รักและภูมิใจในชาติ เข้าใจความเป็นไทย มีความสามารถเชี่ยวชาญตามความถนัด (คนเก่ง) รับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ มีหลักการ ให้ใช้หลักคิดวิทยาศาสตร์ บนพื้นฐานความเป็นคนไทย และสภาพภูมิสังคมไทยและมีวิธีการ โดยใช้การเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาด้วยสถานการณ์จริง เป็นเครื่องมือการบูรณาการ หลักคิดเชิงวิทยาศาสตร์ด้วยอัตลักษณ์ ความเป็นไทย ภูมิปัญญาไทย สภาพภูมิสังคม การออกแบบแก้ปัญหาที่สามารถพิสูจน์ได้ ยืนยันด้วยตรรกะ เหตุผลและคุณธรรม พร้อมทั้งการนำเสนอด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

สรุป

การจัดการเรียนการสอนในกระบวนการใหม่ที่เรียกว่า “เสริมศึกษา” การเรียนรู้ที่บูรณาการ การจัดการศึกษาด้านวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ ตั้งแต่ระดับชั้นการศึกษาพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษาและรวมทั้งการศึกษาตลอดชีวิต โดยมีเป้าหมายที่จะส่งเสริมให้ประชากรรุ่นใหม่ได้มีความรู้และทักษะการเรียนรู้ในทางสร้างสรรค์

แบบใหม่ “เสต็มศึกษา” นั้นจะช่วยพลิกโฉมการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นวิชา เคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา รวมทั้งวิชาคณิตศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ โดยเสต็มศึกษานั้นเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนวิชาเหล่านี้อยู่แล้ว เพียงแต่เน้นการบูรณาการการเรียนรู้การนำไปใช้และการฝึก การคิดเพื่อแก้ไขปัญหาด้วยกระบวนการใหม่ ๆ จะเน้นการลงมือปฏิบัติจริง โดยครูผู้สอนมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะตั้งคำถามให้เด็กสนใจและเรียนรู้ว่าสิ่งที่เรียนในห้องเรียนนั้นเป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวในชีวิตประจำวันของเรา การพัฒนาขีดความสามารถของครู องค์กรประกอบในการ ถ่ายทอดความรู้และการกระตุ้นให้นักเรียนแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ งบประมาณที่จะมา ดำเนินการโดยการกระทำที่เป็นระบบในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่น กระทรวงไอซีที มหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมทั้งภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องและชุมชนที่จะต้องให้ความ ร่วมมือ เพื่อให้การเรียนการสอนแนวใหม่นี้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล รวมทั้งการ ออกแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนได้

หัวใจของนำรูปแบบการปลูกฝังเยาวชนให้เป็น “พลเมืองดี วินัยเด่น” : คนดี มีวินัย รัก ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญตามความถนัด มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด “STAR STEM” นำไปใช้ประกอบด้วย อุดมการณ์ สร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีวินัย รักและภูมิใจในชาติ เข้าใจความเป็นไทย มี ความสามารถเชี่ยวชาญตามความถนัด(คนเก่ง) รับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและ ประเทศชาติ มีหลักการ ให้ใช้หลักคิดวิทยาศาสตร์ บนพื้นฐานความเป็นคนไทย และสภาพภูมิ สังคมไทยและมีวิธีการ โดยใช้การเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาด้วยสถานการณ์จริง เป็นเครื่องมือ การบูรณาการ หลักคิดเชิงวิทยาศาสตร์ด้วยอัตลักษณ์ ความเป็นไทย ภูมิใจปัญญาไทย สภาพ ภูมิสังคม การออกแบบแก้ปัญหาที่สามารถพิสูจน์ได้ ยืนยันด้วยตรรกะ เหตุผลและคุณธรรม พร้อมทั้งการนำเสนอด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

เอกสารอ้างอิง: References

เทพพร มังธานี (2557). บทบาทของครอบครัวในการปลูกฝังจริยธรรมแก่เยาวชนในภาคอีสาน. *มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์*, 31(1), 45-64.

Mangtanee, T. (2014). The Role of Family in the Cultivation of Morality In Youths in Northeast Thailand. *Humanities & Social Science*, 31(1), 45-64.

รุ่งนภา นุตราวังศ์. (2552). **หลักสูตรอิงมาตรฐาน..การพัฒนาสู่คุณภาพ**,(ออนไลน์), <http://www.curriculum51.net/upload/20090715092917.pdf>,เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2559.

สิรินภา กิจเกื้อกูล. (2558). สะเต็มศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 17(2), 201-207.

Kijkuakul, S. (2015). STEM Education, *Journal of Education Naresuan University*, 17(2), 201-207.

